

Τράπεζα Θεμάτων Ιστορία Β' Λυκείου

GI_V_IST_0_13843

ΟΜΑΔΑ Α**ΘΕΜΑ 1****1.α.**

(1) Να συμπληρώσετε τα κενά του αποσπάσματος, βάζοντας στην κατάλληλη θέση μία από τις ακόλουθες λέξεις /φράσεις (τρεις περισσεύουν): Μοντεσκιέ, Ανθρωπισμός, κοινωνικό συμβόλαιο, Αιμίλιος, Ντιντερό, γενική βούληση, φυσική διδασκαλία, Διαφωτισμός

Στο χώρο των πολιτικών ιδεών οι διαφωτιστές ήταν θεωρητικά επηρεασμένοι από τον Τζον Λοκ, έναν από τους σπουδαιότερους προδρόμους του Διαφωτισμού. Ο Λοκ διατύπωσε την αρχή του _____, ότι δηλαδή οι κυβερνήσεις συγκροτούνται βάσει συμφωνίας με τον λαό. Σημαντικός εκπρόσωπος των πολιτικών ιδεών του Διαφωτισμού ήταν ο Γάλλος _____ που διατύπωσε τη θεωρία της διάκρισης των εξουσιών. Ο Ζ.Ζ. Ρουσσό υπερασπίζεται την ελευθερία του ανθρώπου και δέχεται ως κυρίαρχη μόνο τη _____, στην οποία οφείλει να υποτάσσεται η εκάστοτε κυβέρνηση. Ο ίδιος καθόρισε τις αρχές μιας παιδαγωγικής μεθόδου στο έργο του _____ και καθόρισε τις αρχές μιας παιδαγωγικής μεθόδου που βασίζεται στη _____.

(μονάδες 5)

Απάντηση: Κοινωνικού συμβολαίου, Μοντεσκιέ, γενική βούληση, Αιμίλιος, φυσική διδασκαλία

(2) Να αντιστοιχίσετε τα δεδομένα της στήλης Α με εκείνα της στήλης Β. Δύο στοιχεία της στήλης Β περισσεύουν.

A

1. Λογοθέτης του Γενικού
2. Τελετή περιβολής
3. Κάρολος Μαρτέλος
4. Φερδινάνδος Μαγγελάνος
5. Μωάμεθ

B

- α. Αυλάρχης στο Φραγκικό κράτος
- β. Εγίρα
- γ. Φεουδαρχία
- δ. Ευθύνη των οικονομικών
- ε. Ζ' Οικουμενική Σύνοδος

στ. Πρώτος περίπλους της Γης

ζ. Στέψη στη Ρώμη

(μονάδες 5)

Απάντηση: 1-δ, 2-γ, 3-α, 4-στ, 5-β

1.β. Να αποδώσετε το περιεχόμενο των ιστορικών όρων: θέματα, γενίτσαροι.
(μονάδες 8+7=15)

Θέματα: Τα θέματα αρχικά ήταν στρατιωτικές μονάδες, μετακινούμενες ανά την επικράτεια. Όταν οι μονάδες αυτές απέκτησαν μόνιμη εγκατάσταση, θέματα ονομάστηκαν οι περιοχές εγκατάστασής τους, οι οποίες εξελίχθηκαν σε διοικητικές περιφέρειες. Την ανώτατη στρατιωτική και πολιτική εξουσία του θέματος ασκούσε ο στρατηγός. Τα πρώτα θέματα οργανώθηκαν στη Μ. Ασία γύρω στα μέσα του 7ου αιώνα. Αργότερα ο θεσμός αυτός, που επρόκειτο να αποτελέσει τη βάση της οργάνωσης του Μεσοβυζαντινού Κράτους, επεκτάθηκε και στη Βαλκανική Χερσόνησο. (η απάντηση βρίσκεται στη σελ. 15 του σχολικού βιβλίου)

γενίτσαροι: Επίλεκτο σώμα του οθωμανικού στρατού αποτελούμενο από εθελοντές μισθοφόρους ή στρατιώτες που είχαν στρατολογηθεί με τη βία από τους υποτελείς χριστιανικούς πληθυσμούς. Οι γενίτσαροι ανήκαν στην προσωπική υπηρεσία του σουλτάνου, και αποτέλεσαν ανεξάντλητη πηγή διοικητικών υπαλλήλων και στρατιωτών. (Η απάντηση βρίσκεται στη σελίδα 86 του σχολικού βιβλίου)

ΘΕΜΑ 2

2.α Ποια ήταν η πνευματική επίδραση που άσκησε το Βυζάντιο στη Ρωσία, μετά την άλωση της Κωνσταντινούπολης από τους Οθωμανούς;

(μονάδες 12)

Η πνευματική παράδοση του Βυζαντίου δεν έσβησε με την Άλωση της Κωνσταντινούπολης και την υποταγή της αυτοκρατορίας. Η επίδρασή της παρέμεινε αισθητή στα ευρωπαϊκά κράτη, ενώ συνετέλεσε στη διατήρηση της πνευματικής ταυτότητας των Βαλκανικών λαών.

Κληρονόμος των πνευματικών παραδόσεων και των πολιτικών ιδεών του Βυζαντίου φιλοδόχησε, μετά την Άλωση, να γίνει η Ρωσία. Η Μόσχα θεωρήθηκε ως Τρίτη Ρώμη, ιδίως από τότε που ο τσάρος Ιβάν Γ', ο θεμελιωτής της ενότητας των ρωσικών χωρών, νυμφεύθηκε την ανιψιά του τελευταίου βυζαντινού αυτοκράτορα,

υιοθέτησε το δικάφαλο αετό στα λάβαρα του και εισήγαγε στη Μόσχα το βυζαντινό τελετουργικό.

(Η απάντηση βρίσκεται στη σελίδα 89 του σχολικού βιβλίου)

2.β Να εξηγήσετε τον ρόλο που διαδραμάτισε η τυπογραφία στη διάδοση της Αναγέννησης.

(μονάδες 13)

Στη διάδοση της Αναγέννησης και του Ανθρωπισμού υπήρξε καταλυτική και η συμβολή της τυπογραφίας. Ως τα μέσα του 15^{ου} αι. τα βιβλία ήταν χειρόγραφα και γι' αυτό πολύ ακριβά και σπάνια. Έτσι, όταν ο Ιωάννης Γουτεμβέργιος από τη Μαγεντία της Γερμανίας χρησιμοποίησε, γύρω στο 1450, κινητά μεταλλικά στοιχεία για την εκτύπωση των βιβλίων, η ανθρωπότητα βρέθηκε μπροστά σε ένα κοσμοϊστορικό γεγονός, την εφεύρεση της τυπογραφίας.

Τα τυπογραφεία εξέδωσαν κατά το 15ο αιώνα 30-35 χιλιάδες βιβλία και το 16ο 150-200 χιλιάδες, ευνοώντας έτσι την πρόσβαση στη γνώση. Η φιλομάθεια όμως του κοινού περιορίστηκε στις πόλεις. Στην επαρχία η πλειονότητα του πληθυσμού παρέμενε αναλφάβητη και μακριά από τις εξελίξεις. Θα χρειαστεί η συνδρομή ενός παρόμοιου κινήματος δύο αιώνες αργότερα, του Διαφωτισμού, για να αφυπνιστούν περισσότερο οι ανθρώπινες συνειδήσεις.

(Η απάντηση βρίσκεται στις σελίδες 120-121 του σχολικού βιβλίου)

Επιμέλεια: Χαιρέτη Αγγελική